

Διαφυλάσσοντας τις Συντροφικές Εφηβικές Σχέσεις (ΔΣΕΣ): Σύνδεση του πλαισίου και των κινδύνων που υπάρχουν στο διαδίκτυο και έξω από αυτό

Ενημερωτικό έγγραφο 3: Κίνδυνος και Προστατευτικοί (προγνωστικοί) Παράγοντες για τη θυματοποίηση και την αυτοουργία ΔΒΚ

Χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα DAPHNE III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Το παρόν Ενημερωτικό Έγγραφο ΔΣΕΣ έχει σκοπό να διερευνήσει τα ευρήματα της έρευνας του ΔΣΕΣ σχετικά με τον κίνδυνο και τους προστατευτικούς (προγνωστικούς) παράγοντες που σχετίζονται με τη βίωση ή την αυτοουργία διαπροσωπικής βίας στις σχέσεις των νέων. Τα κύρια ευρήματα είναι:

- Η θέση του θύματος διαπροσωπικής βίας και κακοποίησης (ΔΒΚ) συνδέθηκε σημαντικά με: κακή επίδοση στο σχολείο· σχέση με μεγαλύτερο/η σύντροφο· αρνητικές έμφυλες στάσεις· οικογενειακή βία· εκφοβισμό και, για τους νέους, η ύπαρξη συνομηλίκων που ασκούν τρομοκράτηση.
- Η αυτοουργία ΔΒΚ συνδέθηκε σημαντικά με: κακή επίδοση στο σχολείο· την ύπαρξη μεγαλύτερων και νεότερων συντρόφων· αρνητικές έμφυλες στάσεις· χρήση πορνογραφίας· οικογενειακή βία· άσκηση εκφοβισμού και συναναστροφή με συνομηλίκους που ασκούν τρομοκράτηση.

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Ο στόχος του προγράμματος ΔΣΕΣ ήταν να καταγράψει τις εμπειρίες των ίδιων των νέων ανθρώπων από μορφές διαπροσωπικής βίας και κακοποίησης (ΔΒΚ) στο διαδίκτυο ή κατά πρόσωπο, σε πέντε ευρωπαϊκές χώρες: Βουλγαρία, Κύπρο, Αγγλία, Ιταλία και Νορβηγία (βλ. www.stiritup.eu). Οι συγκεκριμένοι στόχοι ήταν η διερεύνηση:

- της εμφάνισης μορφών διαδικτυακής και μη, σωματικής, συναισθηματικής και σεξουαλικής ΔΒΚ σε νεανικές σχέσεις
- της αποστολής και της αποδοχής σεξουαλικών εικόνων ανάμεσα σε ερωτικούς συντρόφους
- των υποκειμενικών συνεπειών
- των σχετικών παραγόντων κινδύνου και προστασίας
- της αναζήτησης βοήθειας
- των εμπειριών και των απόψεων νέων ανθρώπων σχετικά με το τι θα μπορούσε να βοηθήσει.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το ΔΣΕΣ βασίστηκε σε μια προσέγγιση μικτής μεθόδου τεσσάρων σταδίων:

- Στάδιο 1: Ειδικά εργαστήρια για να χαρτογραφηθούν οι πολιτικές και οι πρακτικές στις πέντε ευρωπαϊκές χώρες.
- Στάδιο 2: Σχολική έρευνα σε 4.500 νέους ανθρώπους ηλικίας 14-17 ετών.
- Στάδιο 3: Συνεντεύξεις με 100 νέους ανθρώπους.
- Στάδιο 4: Δημιουργία ενός διαδικτυακού τόπου με εφαρμογές για νέους ανθρώπους (www.stiritapp)

Σε κάθε χώρα συγκροτήθηκε μια συμβουλευτική ομάδα νέων για να σχολιάσει όλες τις πλευρές της μελέτης.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι λογιστικές παλινδρομήσεις που έγιναν για κάθε χώρα ξεχωριστά επιβεβαίωσαν ότι, με λιγότερες εξαιρέσεις, οι παράγοντες πρόβλεψης ήταν σε μεγάλο βαθμό σταθεροί και στις πέντε χώρες. Αυτό οδήγησε στη χρήση ενός μοντέλου για κάθε είδος βίας. Το μοντέλο δημιουργήθηκε προσθέτοντας σταδιακά μεταβλητές στην ανάλυση παλινδρόμησης και ελέγχοντας τη σταθερότητα των συσχετισμών. Το αρχικό μοντέλο περιλάμβανε μεταβλητές ηλικίας και χώρας, στις οποίες προστέθηκαν άλλες ομάδες μεταβλητών, όπως χαρακτηριστικά συμμετεχόντων, γενικότερες συμπεριφορές και βία κατά την παιδική ηλικία. Σε κάθε βήμα, ελέγχονταν οι αλλαγές στη σημασία και την κατεύθυνση του αποτελέσματος. Η προσθήκη νέων

μεταβλητών σήμαινε ότι κάποιες άλλες μεταβλητές έχασαν τη σημασία τους, κυρίως η ηλικία. Για αυτό το ενημερωτικό έγγραφο, δίνονται οι Λόγοι Πιθανοτήτων (ΛΠ). Χρησιμοποιήθηκε επίπεδο σημαντικότητας 0,5. Δεν μπορούμε να αναγνωρίσουμε αιτιώδεις σχέσεις και επομένως δεν είμαστε σε θέση να καθορίσουμε αν οι παράγοντες πρόβλεψης είναι η αιτία ή το αποτέλεσμα της βίας.

ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ: ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ

Η έρευνα μετρούσε ένα φάσμα παραγόντων πρόβλεψης ή προστασίας και κινδύνου, εκτός από την ηλικία και το κοινωνικό φύλο. Οι παράγοντες αυτοί είχαν επιλεγεί με βάση ευρήματα προηγούμενων ερευνών και συσχετισμών που είχαν αναγνωριστεί μέσα από την πρακτική. Οι παράγοντες μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο κατηγορίες:

- Η πρώτη ομάδα αφορούσε τις γενικές εμπειρίες και στάσεις των νέων, όπως: πώς νομίζουν οι νέοι/-ες ότι τα πηγαίνουν στο σχολείο· την ηλικία των γονιών τους· τις έμφυλες στάσεις τους και αν παρακολουθούσαν συχνά πορνογραφικό υλικό στο διαδίκτυο (βλ. Πίνακα 1).
- Η δεύτερη ομάδα μετρούσε τις γενικότερες εμπειρίες βίας και κακοποίησης κατά την παιδική ηλικία των νέων, όπως: οικογενειακή βία και παιδική κακοποίηση στην οικογένεια (οικογενειακή βία)· βίωση και άσκηση εκφοβισμού και επιθετικές παρέες συνομηλίκων (βλ. Πίνακα 2).

Πίνακας 1: Γενικές εμπειρίες και στάσεις

Χώρα	Φύλο	Καλή επίδοση στο σχολείο			Ηλικία συντρόφων		Έμφυλες στάσεις			Τακτική παρακολούθηση πορνογραφίας	
		Ναι %	Όχι %	Δεν ξέρω %	Και μεγαλύτερη %	Ίδια ή μικρότερη %	1 %	2 %	3 %	Ναι %	Όχι %
Βουλγαρία	Γυναίκες	65	7	28	66	34	36	50	14	8	92
	Άντρες	55	16	29	14	86	17	42	41	44	56
	Σύνολο	60	11	29	39	61	26	46	28	26	73
Κύπρος	Γυναίκες	78	7	15	57	43	33	59	8	3	97
	Άντρες	76	7	17	24	76	90	50	41	59	41
	Σύνολο	77	7	16	41	58	26	46	28	28	72

Αγγλία	Γυναίκες	74	8	18	52	48	5 3	4 3	4	3	97
	Άντρες	80	4	16	17	83	2 9	5 4	1 8	39	61
	Σύνολο	77	6	17	37	63	4 2	4 8	1 0	19	81
Ιταλία	Γυναίκες	82	1	16	70	30	6 7	3 1	2	5	95
	Άντρες	72	3	25	24	76	2 5	5 4	2 1	44	56
	Σύνολο	75	3	22	40	60	4 0	4 6	1 4	30	70
Νορβηγία	Γυναίκες	79	8	13	44	56	5 3	4 3	4	7	93
	Άντρες	75	9	16	13	87	2 8	5 5	1 6	48	52
	Σύνολο	77	8	15	28	72	4 1	4 9	1 0	26	74

Γενικές εμπειρίες και στάσεις

Καλή επίδοση στο σχολείο

Η έρευνα ρωτούσε τους/τις νέους/-ες: «Νομίζετε ότι γενικά τα πηγαίνετε καλά στο σχολείο;» Οι απαντήσεις που μπορούσαν να δοθούν ήταν «Ναι», «Όχι», ή «Δεν ξέρω». Και στις πέντε χώρες εμφανίστηκε ένα παρόμοιο πρότυπο, που δείχνει ότι η πλειονότητα των νέων ανθρώπων πίστευαν ότι πήγαιναν καλά στο σχολείο. Το ποσοστό αυτό ήταν ελαφρά χαμηλότερο στη Βουλγαρία, όπου μεγάλο τμήμα των νέων δεν ήταν σίγουροι/-ες πόσο καλά τα πήγαιναν. Για λόγους που αφορούν την ανάλυση, οι κατηγορίες «Όχι» και «Δεν ξέρω» συγχωνεύτηκαν.

Ηλικία συντρόφου

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ρωτήθηκαν «γενικά, οι σύντροφοί σας ήταν: πολύ νεότεροι/-ες (πάνω από 2 χρόνια)· λίγο νεότεροι/-ες (από 1 έως 2 χρόνια)· στην ίδια ηλικία· λίγο μεγαλύτεροι/-ες (1-2 χρόνια)· πολύ μεγαλύτεροι/-ες (πάνω από 2 χρόνια)». Συχνά επιλέχθηκαν πάνω από μία κατηγορίες. Συνεπώς, και έχοντας κατά νου προγενέστερα ερευνητικά ευρήματα σχετικά με τους προγνωστικούς παράγοντες, κωδικοποιήσαμε τις απαντήσεις σε δύο κατηγορίες: συμμετέχοντες/-ουσες που ανέφεραν τουλάχιστον έναν/μία μεγαλύτερο/-η σύντροφο· και συμμετέχοντες/-ουσες που ανέφεραν μόνο συνομήλικο/-η ή νεότερο/-η σύντροφο. Σε όλες τις χώρες, οι νέες γυναίκες ήταν στατιστικά πιθανότερο να αναφέρουν μεγαλύτερο σύντροφο και οι νέοι άντρες πιθανότερο να έχουν μικρότερη σύντροφο.

Έμφυλες στάσεις

Οι στάσεις των νέων απέναντι στο φύλο μετρήθηκαν μέσω τριών ερωτήσεων. Κάθε ερώτηση είχε επιλεγεί ώστε να αντανάκλα μια συγκεκριμένη όψη της ανισότητας των φύλων. Από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες ζητήθηκε να δηλώσουν, σε κλίμακα πέντε σημείων, «Πόσο συμφωνείτε με τις ακόλουθες ερωτήσεις»:

- Για την πιο σημαντική δουλειά, είναι καλύτερα να επιλεγεί ένας άντρας παρά μια γυναίκα.
- Οι γυναίκες δελεάζουν τους άντρες σεξουαλικά και μετά διαμαρτύρονται για την προσοχή που εισπράττουν.
- Μερικές φορές είναι δικαιολογημένο ένας άντρας να χτυπήσει μια γυναίκα, αν ήταν άπιστη.

Στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες δόθηκε μια βαθμολογία που αντανάκλουσε το επίπεδο συμφωνίας τους με τις δηλώσεις αυτές: όσο υψηλότερη ήταν η βαθμολογία, τόσο πιο αρνητική η στάση απέναντι στο φύλο. Για να διευκολυνθεί η ανάλυση, οι βαθμολογίες ταξινομήθηκαν σε τρεις ομάδες: 1 (βαθμολογία 3-6)· 2 (βαθμολογία 6-9)· 3 (βαθμολογία 10-15). Η ομάδα 1 είχε τη λιγότερο αρνητική στάση απέναντι στο φύλο και η ομάδα 3 την πιο αρνητική. Σε όλες τις χώρες, οι νέοι άντρες ήταν στατιστικά πιθανότερο να έχουν πιο αρνητική έμφυλη στάση από τις νέες γυναίκες. Οι νέοι/-ες στη Βουλγαρία και την Κύπρο ανέφεραν περισσότερο αρνητικές έμφυλες στάσεις σε σχέση με τους/τις νέους/-ες στις τρεις άλλες χώρες. Αν εστιάσουμε ξεχωριστά στις τρεις ερωτήσεις, η υψηλότερη βαθμολογία, συνεπώς και οι πιο αρνητικές στάσεις, ανεξαρτήτως φύλου ή χώρας, συνδέθηκαν με την ερώτηση 2, που μετρούσε τις στάσεις σχετικά την ευθύνη των γυναικών για τη σεξουαλική βία.

Πορνογραφία

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ρωτήθηκαν, «Παρακολουθείτε τακτικά πορνογραφικό υλικό στο διαδίκτυο;» Όπως έχουν δείξει και άλλες έρευνες, σε όλες τις χώρες, οι νέοι άντρες είναι πολύ πιθανότερο να αναφέρουν ότι παρακολουθούν πορνογραφικό υλικό απ' ό,τι οι νέες γυναίκες. Οι νέοι άντρες στην Κύπρο είχαν το μεγαλύτερο ποσοστό αναφοράς τακτικής έκθεσης σε διαδικτυακή πορνογραφία.

Γενικές εμπειρίες βίας κατά την παιδική ηλικία

Πίνακας 2: Γενικές εμπειρίες βίας και κακοποίησης κατά την παιδική ηλικία

Χώρα	Φύλο	Οικογενειακή βία		Εκφοβισμός		Άσκηση εκφοβισμού		Επιθετική ομάδα συνομηλίκων		
		ναι	όχι	ναι	όχι	ναι	όχι	ναι	όχι	Δεν ξέρω
Βουλγαρία	Γυναίκες	26	74	31	69	19	81	64	23	13
	Άντρες	21	78	24	76	33	67	62	23	15

	Σύνολο	23	77	27	73	26	74	63	23	14
Κύπρος	Γυναίκες	12	88	19	81	12	88	11	71	18
	Άντρες	14	86	23	77	23	77	18	58	24
	Σύνολο	13	87	21	79	17	83	14	65	21
Αγγλία	Γυναίκες	32	68	49	51	10	90	11	69	21
	Άντρες	24	76	37	63	19	81	18	56	26
	Σύνολο	29	71	44	56	14	86	14	63	23
Ιταλία	Γυναίκες	19	81	25	75	7	93	6	73	23
	Άντρες	20	80	18	82	23	77	14	61	25
	Σύνολο	19	80	20	80	17	83	11	65	25
Νορβηγία	Γυναίκες	22	78	42	58	12	88	33	75	18
	Άντρες	14	86	38	62	22	78	12	68	20
	Σύνολο	18	82	40	60	17	83	9	72	19

Παιδική κακοποίηση και οικογενειακή βία

Υπολογίσαμε το βαθμό στον οποίο οι νέοι/-ες είχαν υποστεί οικογενειακή βία μέσω δύο συνδεδεμένων ερωτήσεων. Ρωτήσαμε: «Υπήρχαν στο σπίτι/στην οικογένειά σας ενήλικοι που να χρησιμοποιούσαν τακτικά σωματική βία, όπως γροθιές, χτυπήματα, χαστούκια;» και/η «...έβριζαν/φώναζαν συνεχώς;» Οι συμμετέχοντες/-ουσες μπορούσαν να απαντήσουν ναι ή όχι στις παρακάτω επιλογές: «σε εσάς· σε άλλα παιδιά/νεαρά άτομα ή σε άλλους/-ες ενήλικους/-ες. Καθώς οι καταφατικές απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά ήταν σχετικά λίγες, για την ανάλυση παλινδρόμησης όλες οι απαντήσεις ταξινομήθηκαν σε δύο κατηγορίες: είχαν υποστεί οικογενειακή βία ή δεν είχαν υποστεί οικογενειακή βία. Το υψηλότερο ποσοστό αναφέρθηκε στην Αγγλία, μολονότι, όπως εξηγούμε στο Ενημερωτικό Έγγραφο ΔΣΕΣ 2, αυτό μπορεί να έχει επηρεαστεί από την ευρύτερη ευαισθητοποίηση και την προθυμία αναφοράς τέτοιων στοιχείων.

Αρνητικές εμπειρίες με συνομήλικα άτομα

Τρία ερωτήματα προσπαθούσαν να καταμετρήσουν τις γενικότερες εμπειρίες αρνητικών επαφών με συνομήλικα άτομα. Ρωτήσαμε τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες: «Έχετε ποτέ υποστεί εκφοβισμό;» «Έχετε ποτέ ασκήσει εκφοβισμό;» και «Οι φίλοι/-ες σας είναι επιθετικοί ή προσπαθούν να τρομοκρατήσουν άλλα νέα άτομα;»

Υπήρξε μεγάλη διακύμανση στις πέντε χώρες στο ποσοστό των νέων που ανέφεραν ότι είχαν πέσει θύματα εκφοβισμού. Η Αγγλία και η Νορβηγία ανέφεραν τα υψηλότερα επίπεδα· αυτό βέβαια είναι πιθανό να αντανάκλα το ανώτερο επίπεδο αναγνώρισης στις χώρες αυτές. Περίπου ένα στα πέντε νεαρά άτομα ανέφερε ότι ασκούσε εκφοβισμό, αν και το ποσοστό αυτό ήταν κάπως υψηλότερο στη Βουλγαρία. Κατά μέσο όρο, οι νέοι άντρες είχαν διπλάσιες πιθανότητες από τις νέες γυναίκες να αναφέρουν αυτή τη συμπεριφορά. Σε σχέση με την ευρύτερη επιθετικότητα συνομηλίκων, και αντανάκλωντας γενικά το πρότυπο που εμφανίζεται στον εκφοβισμό και στις πέντε χώρες, περίπου ένα στα δέκα άτομα που απάντησαν ανέφεραν ότι οι συνομήλικοί/-ές τους ασκούσαν τρομοκράτηση. Ωστόσο, στη Βουλγαρία, πάνω από 60% των νέων ανέφεραν αυτό το στοιχείο, αν και αυτό μπορεί

να δείχνει διαφορετική ερμηνεία του ερωτήματος. Τα επίπεδο τρομοκράτησης δεν διέφεραν σημαντικά ανάλογα με το φύλο, με εξαίρεση τη Νορβηγία όπου οι νέες γυναίκες ανέφεραν τρεις φορές περισσότερο από τους νέους άντρες ότι οι συνομήλικοί/-ές τους ασκούν τρομοκράτηση.

Παράγοντες πρόβλεψης για τη βίωση ΔΒΚ

Παράγοντες πρόβλεψης για τη βίωση ΔΒΚ από γυναίκες

Γενικές εμπειρίες και στάσεις: Οι νέες γυναίκες που ανέφεραν ότι τα πήγαιναν καλά στο σχολείο ήταν λιγότερο πιθανό να αναφέρουν διαδικτυακή (ΛΠ 0,68), κατά πρόσωπο (ΛΠ 0,55) και σεξουαλική (ΛΠ 0,60) θυματοποίηση. Ωστόσο, δεν γνωρίζουμε αν η «κακή επίδοση στο σχολείο» είναι συνέπεια της ύπαρξης κακοποίησης στη σχέση ή κίνδυνος για τη δημιουργία μιας σχέσης με κακοποίηση λόγω, για παράδειγμα, χαμηλής αυτοεκτίμησης. Οι συμμετέχουσες με μεγαλύτερης ηλικίας συντρόφους είχαν μεγαλύτερη πιθανότητα να υποστούν διαδικτυακή (ΛΠ 2,5), κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,7) και σεξουαλική (ΛΠ 2,0) θυματοποίηση. Οι νέες γυναίκες που ανέφεραν λιγότερο θετικές στάσεις απέναντι στο φύλο, (κατηγορία 2) ήταν πιθανότερο να αναφέρουν διαδικτυακή (ΛΠ 1,5), κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,3) και σεξουαλική (ΛΠ 1,4) βία.

Άλλες εμπειρίες βίας: Δύο μορφές παιδικής βίας ήταν στατιστικά σημαντικές για την πρόβλεψη γυναικείων εμπειριών ΔΒΚ: οικογενειακή βία και εκφοβισμός. Η οικογενειακή βία συνδέθηκε με αυξημένο κίνδυνο διαδικτυακής (ΛΠ 2,1), κατά πρόσωπο (ΛΠ 2,2) ή σεξουαλικής (ΛΠ 2,2) γυναικείας θυματοποίησης. Τρεις διαφορετικές κατηγορίες εκφοβισμού συνδέθηκαν με αυξημένο κίνδυνο βίας από ερωτικό σύντροφο: αποκλειστικά θύμα· θύμα και θύτης εκφοβισμού· αποκλειστικά θύτης. Η θέση του θύματος εκφοβισμού συνδέθηκε με αυτή του θύματος διαδικτυακής (ΛΠ 1,8), κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,9) και σεξουαλικής (ΛΠ 2,0) βίας. Αντίστοιχα, η θέση του θύματος και του δράστη εκφοβισμού συνδέθηκε με τη βίωση κατά πρόσωπο (ΛΠ 2,5) και σεξουαλικής (ΛΠ 2,1) θυματοποίησης. Η θέση «αποκλειστικά δράστη εκφοβισμού» συνδέθηκε επίσης σημαντικά με τη γυναικεία διαδικτυακή (ΛΠ 2,0), κατά πρόσωπο (ΛΠ 2,4) και σεξουαλική (ΛΠ 1,9) θυματοποίηση. Οι συνδέσεις με την ευρύτερη τρομοκράτηση από συνομηλίκους δεν ήταν στατιστικά σημαντικές.

Παράγοντες πρόβλεψης για τη βίωση ΔΒΚ από άντρες

Γενικές εμπειρίες και στάσεις: Παρόμοιοι παράγοντες πρόβλεψης αναγνωρίστηκαν και στην ανάλυση παλινδρόμησης για τους άντρες-θύματα. Η καλή επίδοση στο σχολείο, ωστόσο, ήταν προστατευτικός παράγοντας μόνο για την κατά πρόσωπο θυματοποίηση (ΛΠ 0,7). Όπως και με τις νέες γυναίκες, η ύπαρξη

μεγαλύτερης συντρόφου αύξανε τον κίνδυνο διαδικτυακής (ΛΠΣ 2,0), κατά πρόσωπο (ΛΠΣ 1,8) και σεξουαλικής (ΛΠΣ 1,6) θυματοποίησης για τους άντρες. Με τον ίδιο τρόπο, οι αρνητικές έμφυλες στάσεις συνδέονταν με αυξημένη αντρική θυματοποίηση: οι νέοι άντρες με τις πιο ακραίες στάσεις ήταν πιθανό να έχουν πέσει θύματα διαδικτυακής (ΛΠ 109), κατά πρόσωπο (ΛΠ 2,0) και, κυρίως, σεξουαλικής (ΛΠ 3,3) βίας. Γνωρίζουμε ότι πολλοί άντρες που ανέφεραν ότι είχαν πέσει θύματα σεξουαλικής βίας ανέφεραν επίσης και διάπραξη σεξουαλικής βίας, κάτι που μπορεί να διασαφηνίζει αυτή τη σύνδεση.

Άλλες εμπειρίες βίας: Για τους νέους άντρες, η οικογενειακή βία συνδέθηκε με αυξημένο κίνδυνο διαδικτυακής (ΛΠ 1,6), κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,8) και σεξουαλικής (ΛΠ 2,5) βίας. Η θέση του θύματος εκφοβισμού ήταν επίσης σημαντικός παράγοντας πρόβλεψης διαδικτυακής (ΛΠ 1,6) και κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,6) θυματοποίησης. Οι νέοι άντρες που ανέφεραν ότι είχαν υπάρξει θύματα και δράστες εκφοβισμού διέτρεχαν επίσης αυξημένο κίνδυνο διαδικτυακής (ΛΠ 1,7), κατά πρόσωπο (ΛΠ 2,0) και σεξουαλικής (ΛΠ 1,9) θυματοποίησης. Τέλος, για αυτή τη μεταβλητή, η θέση του δράστη εκφοβισμού αποτελούσε κίνδυνο μόνο για διαδικτυακή (ΛΠ 1,4) και σεξουαλική (ΛΠ 1,5) βία από ερωτικό σύντροφο. Σε αντίθεση με τη γυναικεία θυματοποίηση, η ύπαρξη συνομηλίκων που ασκούν τρομοκράτηση ήταν στατιστικά σημαντικός παράγοντας πρόβλεψης για διαδικτυακή (ΛΠ 2,1) και σεξουαλική (ΛΠ 1,6) θυματοποίηση των αντρών. Επιπλέον, η άγνοια για το αν οι συνομήλικοι ασκούσαν τρομοκράτηση συνδέθηκε επίσης με τη διαδικτυακή (ΛΠ 1,6) και την κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,5) θυματοποίηση.

Παράγοντες πρόβλεψης για αυτουργία ΔΒΚ

Παράγοντες πρόβλεψης για αυτουργία ΔΒΚ από γυναίκες

Σημείωση: το μέγεθος του δείγματος για γυναίκες αυτουργούς σεξουαλικής βίας είναι πολύ μικρό.

Γενικές εμπειρίες και στάσεις: Η καλή επίδοση στο σχολείο συνδέθηκε με χαμηλότερα ποσοστά κατά πρόσωπο αυτουργίας (ΛΠ 0,7) και ήταν οριακά σημαντική για τη διαδικτυακή αυτουργία (ΛΠ 0,8). Οι νέες γυναίκες με νεότερους συντρόφους ήταν πιθανότερο να αναφέρουν αυτουργία σεξουαλικής βίας (ΛΠ 3,5). Ωστόσο, κατά παράξενο τρόπο, εκείνες που είχαν τουλάχιστον έναν μεγαλύτερο σύντροφο ανέφεραν αυξημένη διάπραξη βίας στο διαδίκτυο (ΛΠ 2,6) και κατά πρόσωπο βίας (ΛΠ 1,6). Καθώς οι περισσότερες παρουσίασαν συντρόφους διαφόρων ηλικιών, δεν μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι οι πράξεις τους στρέφονταν κατά του μεγαλύτερου σε ηλικία συντρόφου. Οι αρνητικές έμφυλες στάσεις ήταν επίσης σημαντικός παράγοντας πρόβλεψης για την αυτουργία διαδικτυακής (ΛΠ 1,3), κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,5) και, περισσότερο, σεξουαλικής (ΛΠ 3,6) βίας. Η παρακολούθηση πορνογραφικού υλικού συνδέθηκε με αυξημένη διάπραξη σεξουαλικής βίας (ΛΠ 5,0), μολονότι ο αριθμός νέων γυναικών που

παρακολουθούσαν πορνογραφικό υλικό ήταν εξαιρετικά χαμηλός, κάτι που μπορεί να εξηγήσει τον ιδιαίτερα υψηλό λόγο πιθανοτήτων διάπραξης βίας.

Άλλες εμπειρίες βίας: Η οικογενειακή βία συνδέθηκε με την αυξημένη αυτοργία στο διαδίκτυο (ΛΠ 2,4) και κατά πρόσωπο (ΛΠ 2,0). Η θέση του θύματος εκφοβισμού ήταν σημαντικός παράγοντας πρόβλεψης για διάπραξη κατά πρόσωπο ΔΒΚ (ΛΠ 1,6). Η άσκηση εκφοβισμού συνδέθηκε με τη διαδικτυακή (ΛΠ 1,7) και κατά πρόσωπο (ΛΠ 2,6) διάπραξη. Επίσης, η ύπαρξη επιθετικών συνομηλίκων συνδέθηκε με την κατά πρόσωπο διάπραξη, αν και μάλλον αδύναμα (ΛΠ 1,5).

Παράγοντες πρόβλεψης για αυτοργία ΔΒΚ από άντρες

Γενικές εμπειρίες και στάσεις: Όπως και με τις γυναίκες που συμμετείχαν στην έρευνα, η καλή επίδοση στο σχολείο συνδέθηκε μόνο με χαμηλά ποσοστά κατά πρόσωπο διάπραξης βίας από νέους άντρες (ΛΠ 0,7). Η σχέση με μεγαλύτερη σύντροφο σχετίστηκε, κάπως απρόσμενα, με τη διάπραξη διαδικτυακής (ΛΠ 2,1), κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,6) και σεξουαλικής (ΛΠ 2,0) βίας, αν και η παραπάνω επισήμανση ισχύει. Η υιοθέτηση αρνητικών έμφυλων στάσεων ήταν επίσης σημαντικός παράγοντας πρόβλεψης διαδικτυακής (ΛΠ 1,7), κατά πρόσωπο (ΛΠ 2,3) και σεξουαλικής (ΛΠ 2,8) διάπραξης βίας. Τέλος, η χρήση πορνογραφικού υλικού συνδέθηκε σημαντικά με τη διάπραξη σεξουαλικής βίας (ΛΠ 2,4) και ήταν οριακά σημαντική για τη διαδικτυακή (ΛΠ 1,3) και την κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,3) αυτοργία.

Άλλες εμπειρίες βίας: Η οικογενειακή βία συνδέθηκε και με τις τρεις μορφές αυτοργίας ΔΒΚ: διαδικτυακή (ΛΠ 1,9)· κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,9)· και σεξουαλική (ΛΠ 2,3). Η θέση του θύματος εκφοβισμού ήταν παράγοντας πρόβλεψης διαδικτυακής (ΛΠ 1,8), κατά πρόσωπο (ΛΠ 2,3) και σεξουαλικής (ΛΠ 1,8) αυτοργίας. Αντίστοιχα, οι νέοι άντρες που ανέφεραν ότι ασκούσαν εκφοβισμό σε άλλα άτομα ήταν επίσης πιθανότερο να διαπράξουν διαδικτυακές (ΛΠ 1,5), κατά πρόσωπο (ΛΠ 1,5) και σεξουαλικές (ΛΠ 1,6) μορφές ΔΒΚ. Τέλος, η συναναστροφή με επιθετικούς φίλους ήταν δείκτης διαδικτυακής (ΛΠ 2,0 [δεν ξέρω ΛΠ 1,5]) και σεξουαλικής (ΛΠ 1,5) διάπραξης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Η σταθερότητα της σχέσης κινδύνου και προστατευτικών (προγνωστικών) παραγόντων και στις πέντε χώρες δείχνει ότι μπορεί να απαιτείται μια ανάλογη προσπάθεια να αναγνωριστούν οι νέοι άνθρωποι που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο ΔΒΚ σε όλη την Ευρώπη, καθώς και ο ακόλουθος προσδιορισμός των μέσων για την επίτευξή της.

2. Τα ευρήματα δείχνουν ότι η οικογενειακή βία και/ή ο εκφοβισμός αποτελούν σημαντικούς παράγοντες βίωσης ή αυτοργίας ΔΒΚ στις σχέσεις των εφήβων. Επομένως, είναι σημαντικό οι σχετικές υπηρεσίες που παρέχουν βοήθεια και

υποστήριξη σε παιδιά και νέα άτομα σε σχέση με την οικογενειακή βία, την παιδική κακοποίηση και τον εκφοβισμό, να αναγνωρίσουν ότι οι νέοι αυτοί άνθρωποι μπορεί να διατρέχουν επίσης μεγαλύτερο κίνδυνο να υποστούν ή να ασκήσουν ΔΒΚ στις σχέσεις τους, ούτως ώστε να αναπτύξουν κατάλληλους τρόπους αντιμετώπισης. Η έρευνά μας δείχνει ότι αν οι υπηρεσίες και τα προγράμματα παρέμβασης δεν υιοθετήσουν μια πιο ολιστική προσέγγιση στην υποστήριξη νέων ανθρώπων, δεν θα μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τη διασύνδεση του κινδύνου, της εμφάνισης και του αντίκτυπου των διαφορετικών μορφών βίας κατά την παιδική ηλικία.

3. Η σύνδεση ανάμεσα στις ευρύτερες στάσεις και νόρμες των νέων, ιδίως σε ό,τι αφορά τις αρνητικές έμφυλες στάσεις, απαιτεί πιο προσεκτική μελέτη. Αν και δεν μπορέσαμε να προσδιορίσουμε αιτιότητα, εξακολουθεί να είναι προφανές ότι οι νέοι/-ες που έχουν αρνητικές έμφυλες στάσεις είναι πιθανότερο να υποστούν και/ή να διαπράξουν ΔΒΚ. Οι στάσεις και οι νόρμες, στην κοινωνία και τους κύκλους συνομηλίκων, που δικαιολογούν τη ΔΒΚ πρέπει να αντιμετωπιστούν, και οι νέοι άνθρωποι χρειάζονται υποστήριξη για να καταλάβουν πώς οι στάσεις αυτές διαιωνίζουν την ανισότητα στις σχέσεις των νέων. Τα σχολεία, ως οικουμενικός θεσμός, είναι σημαντικός χώρος για το έργο αυτό.

4. Η σύνδεση ανάμεσα στην τακτική παρακολούθηση πορνογραφικού υλικού, κυρίως από νέους άντρες, και τη χρήση σεξουαλικής βίας στις σχέσεις τους χρειάζεται προσοχή. Η εκπαίδευση γύρω από το σεξ και τις σχέσεις πρέπει να καλύπτει και τη χρήση πορνογραφικού υλικού από τους νέους και να ενθαρρύνει την ανάπτυξη κριτικής στάσης που θα τους επιτρέπει να διακρίνουν τη διαφορά ανάμεσα στις αξίες και τις συμπεριφορές που προβάλλει η πορνογραφία και εκείνες που χαρακτηρίζουν τις θετικές ερωτικές σχέσεις.

Ενημερωτικά έγγραφα

- 1. Ευαισθητοποίηση πολιτικών και πρακτικών στην Ευρώπη σχετικά με τις εφηβικές συντροφικές σχέσεις και τις νέες τεχνολογίες**
- 2. Συχνότητα και αντίκτυπος εμπειριών διαπροσωπικής βίας και κακοποίησης στις σχέσεις των νέων**
- 3. Κίνδυνος και προστατευτικοί (προγνωστικοί) παράγοντες για τη θυματοποίηση και την αυτοουργία ΔΒΚ**
- 4. Οι απόψεις των νέων σχετικά με την πρόληψη και την παρέμβαση για τη διαπροσωπική βία και κακοποίηση στις σχέσεις των νέων**
- 5. Διαπροσωπική βία και κακοποίηση στις ερωτικές σχέσεις από τη σκοπιά των νέων**

Ομάδα προγράμματος:

Αγγλία: Christine Barter, Nadia Aghtaie, Cath Larkins, Marsha Wood, Nicky Stanley

Βουλγαρία: Georgi Apostolon, Luiza Shahbazyan

Κύπρος: Susana Pavlou, Stalo Lesta

Ιταλία: Noemi De Luca, Gianna Cappello

Νορβηγία: Carolina Øverlien and Per Hellevik

Η πλήρης έκθεση του προγράμματος θα είναι διαθέσιμη την άνοιξη του 2015, για να την αποκτήσετε παρακαλούμε επικοινωνήστε με την Christine Barter στη διεύθυνση Christine.Barter@bristol.ac.uk.

Η δημοσίευση έχει παραχθεί με την οικονομική στήριξη του προγράμματος DAPHNE της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο αυτής της έκδοσης αποτελούν αποκλειστική ευθύνη της ομάδας STIR και δεν θεωρηθείτε ότι αντικατοπτρίζουν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.